

EESTI LAULJATE LIIDU

MUUSIKALEHT

Foto Jurich

DIMITRI SMIRNOFF

Tema esinemise puhul „Estonias“.

Intellektuaalne moment muusikalises loomingus.

V. Leemets.

Lombroso oma „geniaalsuses ja hullumeelsuses“ pillab muu seas sarnase mõtte: „Muusikaline talent ilmub mõnel puhul peaaegu ootamatult ning järsku, eriti sageli melankoolikute, siis maaniakide ja hullumeelsete juures.“ Veel julgemini ja avameelsemalt väidab teine psühhiaater: „Idiootide ja hullumeelsete juures sageli võib tähelepanna muusikalist andekust. Kuigi see muusikuile eriti armas pole kuulda, nimetatud fakt ometi tõestab, et muusika on kunsti haru, kõige vähem intellektuaalset tegevust nõudev.“

Kahtlemata vägagi halb attestatsioon muusika ja muusikute kohta ning selles tsitaadi autor kindlasti ei eksi, kui oletab, et muusikuil see kuigi armas pole kuulda. Kuid muusikud võiksid lohutuda sellega, et tsiteeritud kaks arstiteadlast kunsti küsimusis vaevalt eriti kompetentsed oleksid ning siiski loota, et muusika ja totrus nii väga käsikäes ei tarvitsegi käia. Asjaolu, et idiootide ja hullumeelsete juures tihtigi võib konstateerida muusikalist andekust (kahjuks ei selgita autorid lähemalt, mil kujul to andekus esineb: loova võimena, muusikalise kuulmisena, rütmi instinktina või muuna!), ei võiks ju ometi tõestada muusika enda idiootlikkust. Ning samasuguse õigusega võiksimet teha tsiteerituid faktidest (usume, et siin on faktidega väljatuldud) täiesti diametraalselt erinevad järeldused: muusika on niivõrd sügav ja intellektuaalset arengut nõudev kunstiharu, et tihtigi keskpärase intellekti võimetest ülekäib, liig rängaks osutub ning seepärast hullumeelsusesse väljaviib. Ka nii võib järeldada.

Ent kuulatlegem teisigi arvamisi.

Balashev on juba veidi kompromislikum, tagasihoidlikum ja ettevaatlikum. Tema usutab: „Kunstide esirinda asetame l u u l e ja m a a l i k u n s t i, sest neile on osaks antud saavutada inimliku mõtte ja tunde viimseid kõrguseid, kuna nad selleks omavad kõige täielikumad väljendusabinõud. Mainitud kunstidele lähidal seisab r a i d k u n s t, k a a r h i t e k t u u r j a m u u s i k a, ehkki viimaste tegevusväli on hoopis teine ning väljendusvõimend enam piiratud. Kuid nemadki sageli on võimelised meie vaimu niivõrd ülendama, et täie õigusega neidki kunste tohime k õ r g e m a t e k u n s t i d e (minu sõrendus) hulka arvata.“

Seevastu teisalt tõendatakse, nagu osutuks „muusika vaimu matemaatikaks“ (Schopenhauer) ning samas toonis Leibnitz:

„Muusika on salajane ja alateadlik hinge harjutamine matemaatikas.“

Viimased tsitaadid kõnelevad hoopis teist keelt, ristivastu käies eelpool toodud autoreile. Kui esimesed intellektuaalset momenti muusikas peaaegu täiesti eitama kipuvad, siis viimased seevastu näevad muusikas ainult puhast mõistust, sest miski ei seisa puhtale intellektile nii lähedal, kui matemaatika.

Millisel voolul on õigus? Nähtavasti mitte kumbalgi: ühelt poolt ei tahaks leppida, nagu tähendaks muusik olla totter ning vaimuvaene, teiselt poolt ei usu, et helikunst ainult mõistuse produkt, matemaatika oleks. Võib olla, rahuldab siin kõige enam sümbolismi teoreetiku A. Bjelõi vaade, kes — ehkki küsimusest pisut mööda hiilib ning kindlat vastust ei anna — tabavalt tähendab, et „kunsti väärtust ei või mõõta tarkuse ega emotsionaalsuse seisukohast... Muusika pole mõistuslik, kuid ühtlasi ta ei rajane ainult tundmustele.“

Võiks tuua veel terve rida tsitaate, mis helikunsti ja intellekti vaherkorda riivavad. Sellaseid leidub ülikülluses igas traktaadis, isegi ilukirjanduslistes vaheletargutustes. Kui me seda tegemata jätame, siis sellel põhjusel, et vaevalt nad aitaksid probleemi selgitada. Hoopis vastupidi: lahendamatuks teeksid nad küsimuse enda lahkuminevate ja erinevate seisukohtadega. Üks on aga kindel — juba tooduistki tsitaat: vaevalt leidub teist kunsti, mille kohta nii palju erivaateid, lahkuminevaid arvamisi ja vasturääkivusi, kui muusika.

Millest see on tingitud?

Vastame küsimusele illustratsiooniga:

Euroopa ühes pealinnas tegutsenud närviarst, kelle erialaks olnud kurvameelsuse ja närvikava üldväsimuse ravitsemine. Seda teinud ta omapärase meetodi abil: naeru kaudu. Tema saatnud enda patsiendid kohalikku tsirkusesse, kus tol korral esinenud kuulus kloun, kes kuulajaid naerust otse nõrkema olevat pannud. Sellase arstimise tagajärjed olnud edukad, naeru retsept mõjunud paremini, kui kõik medikamendid. Arsti ja tema meetodi kuulsus kasvanud päevpäevalt. — Seal ilmunud arsti juure jällegi — erakordselt haige — abitarvitaja. Kui arst sellelegi harilikku naeruretsepti soovitanud, vastanud patsient kurva naeratusega, et tema jaoks to abinõu ei kõlbavat, kuna kloun, kelle nali teda värskendaks, ta ise olla.

Toodud episood tõestab kujukasti, et artisti ning publiku vahel olemas on suur vahe. Mis ühele intensiivne töö — see teisele nauding. Harilikult ei tule kellelgi meelde, et kloun ehk n. n. tola tõepoolest ega tegelikult „tola“ sugugi ei ole. Sarnase

haavava tiitli on publik annud ainult enda pääliskaudsuse tagajärjel, esimese mulje põhjal. Ta näeb, et esinetakse „tolana“, kuid ei kujutle seda, millist suurt jõupingutust, intellekti koondamist, talenti ning koomilikkuse psühholoogia teadmist see kõik nõuab. Eestigi keel väljendab seda väga iseloomulikult: *нажда тегема*. To tegemine — resp. loomine — on aga terve teadus.

Täpselt analoogilises seisukorras publiku suhtes asub iga kunstnik. Isegi kirjanik. Mass vaimustub Hamletist, imetleb selle kolossaalset mõistust ja mõttetervust, saab kõigest sellestki aru, miks Hamlet tegelikus elus oli mannetu, oli tarbetu ühiskonna liige ehk — nagu ütleb venelane — *кошитель ноба*. Kuid seal juures sama mass unustab, et Schakespeare Hamletist targem on, et Hamleti üldse poleks, kui Schakespeare teda poleks loonud, et Hamlet ainult üks osa Schakespeare'i suurest ning haaravast intellektsist, et, lõpuks, Schakespeare'i olles teadlik Hamleti kõigis pessimistlikkuis targutusis, ta siiski nii tugev ja elujõuline oli, et luua: luua sama kangelast, Hamleti, kellest mass nii vaimustund. Schakespeare tegi — resp. lõi — Hamleti, ning see on terve teadus.

(Järgneb.)

Jooni tshehhi muusika ajaloost.

L. Sulvert.

Tshehhi muusika ajalugu jaguneb kolme ajajärku. Esimeses, kõige vanemas ajajärgus väljendab rahvas vaimulikkudes ja ilmalikkudes lauludes oma igatsust, rõõmu ja lootust. Neid laule kasutasid moodsad tshehhi heliloojad oma loomingus. Vaimulikkudest lauludest on tuntuim püha Vetsheslavi (Tshehhimaa kaitsja) koraal ja Hussi vägede sõjalaul: „Oh, teie Jumala võitlejad!“, mis ka Shisha vägede credoks oli. Vanade ilmlikkude laulude jäljed on veel nüüdseis rahvalauludes alal hoidunud.

1620. a. kaotasid tshehhid lahinguga „Valgel mäel“ Praaga juures oma iseseisvuse. Habsburgid valdasid tshehhide maa ja lämbutasid tshehhi kultuuri tõusu või kasutasid seda oma huvide kohaselt Viinis väljaantud ettekirjutustega.

Õigugi, et tshehhi heliloojad väljendasid ka Habsburgide ajal oma väljapaistvaid omadusi, ei olnud nad välismail tuntud tshehhidena, vaid austria lastena või sakslastena. Niisugune oli slaavi nimede Myslivecek, Dusik, Benda, Stanotz, Tomáshék saatuse, kes teistel tingimustel oleks võinud tshehhidele suurt kuulsust tuua. Nüüd oli see võimatu, sest Euroopa tundis ainult Austriat ja ei teadnud midagi tshehhiast.

Alles XIX aastasaial ärkas tshehhi iseseisvus ja nõudis oma õigust, kuigi Viini kahjuks. Sel ajal sündisid Tshehhias muusikageeniused, kes modern-tshehhi muusika loojaks said. Neist võiks nimetada Paul Krizkovskyt, Bedrich Smetanat, Ant. Dvorákit ja Zdenko Fibigit.

Paul Krizkovsky (1820—1885) oli tshehhi koorilaulu asutajaks. Algul töötas ta ümber kooridele ainult tshehhi rahvalaule, pärastpoole

komponeeris ta ka algupäraseid kompositsioone, jõudes kulminatsioonini oma meeskoori lauludes. „Noorsõduri palve“ ja „Uppus“ olid väljapaistvamad teosed toleaegses koorilaulu kirjanduses.

Paul Krizkovsky töötas peaaesjalikult koorilaulu alal, ja see oli ka põhjuseks, miks tema nime ainult kodumaal tunti. Kuid kaugele üle kodumaa piiride ulatas tshehhi muusika looja B. Smetana (1824—1884) nimi ja kuulsus. Oma ooperitega „Müüdnud mõrsja“, „Dalibor“, „Saladus“, „Libuse“, „Suudlus“ ja „Kaks leske“ andis ta tshehhi muusikale rahvuslise kõla. Oma sümfoonilises teoses „Mu kodumaa“ ülistab ta oma kodumaa iludust ja oma suguisade kangelastegusid.

Oma loominguga leidis ta rahva hulgas nii suurt poolehoidu, et rahvas suure vaimustusega 1924. a. tema 100-aastast sünnipäeva pühitses.

Smetana kõrval sai suure menu osaliseks ka Anton Dvorák (1841—1903) oma ooperitega „Russalka“ ja „Jakobiinid“, eriti aga oma „Slaavi tantsudega“ ja Inglismaal — oma oratooriumitega.

Zdenek Fibich (1850—1900) jätkas oma triloogiaga „Hipodamie“ tööd tshehhi melodraama alal, mille asutajaks oli Georg Benda (1722—1795), jättes oma ooperitega („Sharka“, „Vlapik“), sümfooniliste ja kammermuusika teostega rahvale väärtuslisi kunstiloominguid.

Tshehhi muusikasuuruste perre kuulub ka veel Karl Bendl (1838—1897), kes koorilaulu alal töötas.

Modern tshehhi muusika esitajatest on Leos Janáček (s. 1854 a.) — Krizkovsky õpilane — ilmatuntud oma ooperitega: „Jenufa“, „Katakabanova“, „Liska-Bystrouska“. Ta on tuntud kui parim tshehhi helilooja.

J. B. Foerster (s. 1850 a.) — Dvoráki õpilane — on parim tshehhi muusika esitaja ja ooperite „Debora“, „Eva“, „Jesika“, „Süda“ ning paljude oratooriumite, kammerlaulude ja koorilaulude looja. Kõik tema helitööd on läbi tungitud puhtast poeesiast ja sügavast filosoofiast.

Dvoraki õpilaste hulka kuuluvad veel Vetsheslav Novak (sünd. 1870 a.) (ooperid — „Öö Karlsteinil“, „Zvikovsky rarasek“, „Lamp“, sümfoonilised teosed: „Slovakkia Suite“, „Pan“, „Torm“, „Tatra mägestik“) ja Jos. Suk (s. 1874 a. — sümfooniad: „Asrael“, „Suvimuinasjutt“).

Modernismi esitajate hulka muusika alal kuuluvad heliloojad: Otokar Ostrcil, Jaroslav Kricka, Ladislav Vycpálek.

Tshehho-Slovakkia muusikaelu.

Musikaalsus on tshehhidel loomuomaduseks. Välismaalased ei ütle asjata: tshehhlane — see on muusikant. Et laiad rahvahulgad läbiimbutatud muusikatundest, seda tõendab rahvalaulude rohkus. See oli ka rahvalaulu kõrge hindamine, mis XIX s. tshehhi heliloojaid muusikaelu ülesäramisele juhtis.

Muusikakunsti harrastati Tshehhias juba kaugetel aegadel. Nii püsisid Haydn ja Gluck peale viibimist Boheemias, konkreetse ühenduses selle maaga.

1782 a. sai Mozarti „Figaro pulm“ ja „Röövimine serailis“ suure menu osaliseks, nii et sellest vaimustatud ta komponeeris Praagale oma „Don Juani“.

XVIII a.s. ja XIX a.s. esimesel poolel tõusis Boheemias terve rida heliloojaid, lauljaid ja kunstnikke, kuigi ilm neid tundis Austria kunstnikudena, sest tshehhlased olid sel ajal Austria alamad ja kunstielus mängis Viini linn juhtivat osa.

Ainult XIX a.s. teisel poolel algab õitsema tshehhi iseseisev muusika-elu. Smetana, Dvorák ja Fibig loovad tshehhi helitöid ja oope-
reid ja omavad nendega ilmakuulsuse. Praagas asutatakse muusikaasutusi, mis arenevad tshehhi muusikaelus mõjurikasteks teguriteks.

1861 a. asutati esimene laulukoor „Hlahol“ ja selle eesküül tekkisid peaaegu igas linnas laulukoorid. Pärastpoole liitusid tshehhi laulukoorid ühte keskliitu: „Tsh. obecpeveckou“. 1904 a. asutas Ferd. Vach esimese eesküjuliku „Moraavia õpetajate“ laulukoori ja 1908 a. „Praaga õpetajate“ laulukoori, mille juhatajaks nimetati prof. M. Dolezal, kes omandas 1912 a. Pariisis rahvusvahelistel lauluvõistlustel esimese auhinna. Prof. Vachi töötamise võtteid omandasid ka teised laulukoorid, võites kõva distsipliiniga kõrgeid kunstiteesmärke ja saavutades kuulsust omal maal ja ka välismaal.

Nende kooride hulka kuulub esimesel kohal „Krizkovsky“ laulukoor, kes 1924 a. Veneedigos võitjaks jäi, ja siis veel laulukoor „Smetana“ (juhataja Rud. Cerny).

Laulukoore suur arenemine oli ka põhjuseks, et tshehhi heliloojad palju koorilaulu alal töötasid ja tshehhi koorihelitööd suures rohkuses ilmusid, mis aga oma intonatsiooni ja tehnika poolest väga nõudlikud.

Tshehhi ooper võis areneda ainult tshehhi „Rahvuslise teatri“ asutamise ajast, mida tshehhlased omal jõul Praagas 1881 a. üles ehitasid. Tulekahju läbi hävitati teater täielikult, kuid tshehhi rahva ohvrimeelsuse abil ehitati see 1883 a. uuesti üles, mida väljendab seniajani teatril püüsi pealkiri: „Rahvas endale“. Smetana, Ant. Dvoráki, L. Fibigi, J. B. Foersteri ja L. Janaka ooperid on „Rahvuslise teatri“ repertuaariks. Ka teistes linnades, nagu Pilsenis, Brnos, Ostrovas, Olmütsis, Bratislavas (tuntud ooperi juhataja Oskar Nedbal) on ooperid olemas.

Sümfoonia orkestritest on tuntuim „Tsheška Filharmonie“, mis 1896 a. asutati ja mis oma juhatajaga Oskar Nedbal'iga sai hiilgava edu osaliseks 1904. a. Pavlovskis ja 1906. a. Turiinis. Tshehhi filharmonia oma juhataja Vaclav Talishiga esitab väljapaistvat sümfoonilist gruppi.

Tshehhi muusikaelu leidis ka suurt toetust „Tshehhi kammermuusika seltsi“ poolt, mis 1894 a. asutatud. See selts pakkus kuulajatele ilusamaid elamusi oma eeskava valikuga ja selle laitmatu väljatöötamisega. Tähtis osa selles töös kuulub „Tshehhi kvartetile“. Ka teised kvartetid, nagu „Kvartett Sevcik-Lhotsky“ ja „Kvartett Ondricek“ on palju saavutanud kammermuusika alal.

Tshehhi muusikakunsti edustajate hulka kuuluvad veel ilmatuntud tshehhi viiulikunstnikkude Fr. Ondricka ja virtuoosi Jan Kubeliki, Jar. Kociani ja klaverikunstnikkude Jan Hermani ja Vaclav Stepani nimed.

Tshehhi laulukoori „Krizkovsky“ külaskäik Tallinna.

8. skp. hommikuse rongiga saabus Tallinna tshehhi meeskoor „Krizkovsky“ juhataja O. Hilmeriga eesotsas. Külalistele sõitis Ülemiste jaama vastu ja ütles esimesi tervitusi Tallinna Meestelaulu seltsi esitaja hra Borell. Peajaama saabunud, tervitas külalisi Tallinna Meestelaulu Seltsi laulukoor kõlava lauluga. Pärast vastastikku tutvunemist joodi jaama einelauas ühiselt kohvi ja asetati siis külalised vöö-

rastemajadesse puhkusele. Kell 2 p. l. oli „Estonia“ kontsertsaalis aktus, millele järgnes lõunasöök siinse tshehhi koloonia poolt.

Õhtul kell 8 oli külaskäigu tähtsaim moment — kontsert „Estonia“ kontsertsaalis, mis oli saali täie kuulajaid kokku tõmmanud. Kontsert, mille kunstilisest küljest on teisel pikemalt kirjutatud, algas eesti ja tshehhi hümnidega, kusjuures eesti hümn kanti külaliste poolt ette selges eesti keeles. Eeskava teise osa lõpul tervitas külalisi Eesti Lauljate Liidu nimel Liidu juhatuse liige A. Kasemets ja annetas neile loorberi pärja. Sellele vastas koorijuhataja O. Hilmer ja

Konstantin Törnpu

*Valiti Eesti Lauljate Liidu nõukogu poolt
9. üldlaulupeo aujuhatajaks.*

andis E. L. L. esitajatele üle Tshehhi Lauljate Liidu poolt Eesti Lauljate Liidule saadetud auaadressi. Tallinna Meestelaulu Seltsi nimel tervitas külalisi hra Reinthal, annetades samuti loorberi pärja. Tervitusele vastas jällegi hra O. Hilmer ja annetas Tallinna Meestelaulu Seltsile „Krizkovsky“ miniatüürse siidi lipu.

Külalised said publiku vaimustava vastuvõtu osalisteks, mis neid saatsid isegi tänaval.

Pärast kontserti olid külalised palutud „Seltskondlikku Majja“ Tallinna Meestelaulu Seltsi poolt korraldatud härrade õhtule, kus rikkalikult kaetud laudade taga jätkati sõprussidemete sõlmimist tshehhi ja eesti lauluvendade vahel. Einetamise vahel esinesid kõnedega T. Meestelaulu Seltsi esimees J. Reinthal, Lauljate Liidu esitaja A. Kasemets, E. M. O. esitaja ins. Jürgenson, „Liedertafeli“ esitaja H. Jakobson, Tshehho-Slovakkia konsul Tshernoshek, „Krizkovsky“ esimees dr. Cerovsky ja mitmed teised. Vahepeal laulsid mõlemad koorid rea meeliülendavaid laule.

Teisipäeva lõunal kell 12 sõitsid külalised aurik „Violaga“ Helsingi, kus neil oli ülikooli aulas kontsert. Soomest jõudsid nad Tallinna tagasi neljapäeval ja andsid sama päeva õhtul Kaarli kirikus

vaimuliku kontserdi, mis oli ruumika kiriku rahvast tungil täis tõmanud. Külalised laulsid altari ees.

Reedel kell 12 päeva külastasid tshehhi lauljad Tallinna raekoda, mis oli seks puhuks piduehtesse pandud, ja andsid linnavalitsusele üle Praaga magistraadi tervitused ja kingituse „Hlavnimu mestu Tallinu“, — hinnalises köites raamatu Praaga linna kirjeldustega ja vaadetega. Tervituste ja kingituse eest tänas külalisi linnapea abi J. L. Jürgens ja andis neile vastukingiks albumi Tallinna vaadetega. Kingituste vahetuse tseremoniaali juures laulsid külalised eesti ja tshehhi hümne.

Raekojust läksid külalised Tshehho-Slovakkia konsulaati, kus oli korraldatud lõunasöök, millest olid osavõtma kutsutud ka Lauljate Liidu ja Meestelaulu Seltsi esitajad. Sõbralikus jutuajamises kiiresti möödunud lõunasöögilt mindi otse jaama kella kuuesele Riia rongile. Jaamas oli ootamas tihe hulk saatjaid, kes külalisi südamlikkude õnnesoovidega ja rohkete lilledega otse üle külvasid. Meestelaulu Seltsi lauluhelide saatel veeres rong minema, viies kaasa lauluvennad, kellest jäid meile ilusad mälestused ja kes, loodetavasti, ka meilt kaasa viisid head mälestused.

Kontsertide ülevaade.

Viimased nädalad on pakkunud Tallinna kontsertpublikule palju võimalusi hea muusika nautimiseks esimese järgu suuruste ettekandes. Cecilia Hanseni võluvatele viulihelidele järgnes Prisco-kvarteti ideaalne ansambel. Siis tuli pianist Borovsky oma köitva mänguga, ja veidi hiljem Dim. Smirnoff oma jumaliku bel-cantoga, ning lõppeks Tshehhi meeskoor „Krizkovsky“ oma kõrgeima tasapinnani viidud laulukunstiga. Seda suurt külaliste rida täiendasid veel kohalikkude jõudude poolt korraldatud kontserdid mitme võrra, nii et otse raske oli kõiki jälgida.

Pianist Aleksander Borovsky

on endale kindlustanud juba oma varemate külaskäikudega Tallinna kontsertpubliku sooja poolehoidu, nii et ka ta seekordne kontsert 31. oktoobril „Estonia“ kontsertsaalis möödus täidetud saali elavate ovatsioonide saatel. Borovsky suure virtuositeedi tugevamaks küljeks on efektne bravuur passaashides ja kolossaalne jõud löögis, mille tõttu ta dünaamilised tõusud ja mõõnad omavad haruldaselt suure amplituudi ja mõjuvad sellasena otse haaravalt. Mõjuvamaks näiteks selle suure tõusu haaravusest oli lisapalana ettekantud „Ateena varemed“, mis Borovsky ettekandel leiab oma stiilseima tõlgitsemise. Ka kontserdi mitmekülgsest kokkuseatud eeskavast leidsid mõjuvama tõlgitsemise suurt tehnikat ja jõudu nõudvad teosed — Liszti fantaasia ooperist „Robert der Teufel“, Tšaikovsky parafrasid muusikast „Romeo ja Julia“, Bachi d-moll orelil Toccata ja fuga Tansigi klaveri-ümbertöötuses ja modernistidest Prokofjevi toccata ning Raveli huvitavakõlaline „Vetemäng“. Selle vastu mõjusid hoopis vähem intiimsust ja õrnust nõudvad Chopini etüüd ja valss, kuna Beethoveni kuulus sonaat Pathetique tundus liig akadeemiliselt külmana.

Kunstnikul oli suur menu ja ta andis hulk lisapalasisid.

Dimitri Smirnoffi kontsert.

Dimitri Smirnoff alustas oma külastusseeriat 2. novembril kontserdiga „Estonia“ kontsertsaalis, muidugi viimase võimaluseni täitunud maja ees.

Selle eeskava koosnes ainuüksi vene heliloojate romanssidest ja aariatest, mille ettekandmises Smirnofi nii suur meister. Eriti sügava mulje jätsid eeskava numbritest Rachmaninofi „Kak mnje boljno“, Borodini „Kavatiin“, Tšaikovsky „Kuuvalgel ööl“ ja paljulauldud „Lensky aaria“. Smirnofi haruldane hääl, mis küll juba ilmutab märgatavaid ajahamba jälgi, ja tema haruldaselt kütkestav ettekanne kütsid peagi auditooriumi täiesti soojaks, nii et elav aplaus muutus lõpuks tormiliseks ovatsiooniks, eriti veel siis, kui ta lisapaladena kuuldavale tõi oma lööknumbrid — Rimsky-Korsakovi „India külalise laulu“ ja populaarse „La Donna e mobile“ „Rigolettost“.

Anton Kasemets

Kutsuti Eesti Lauljate Liidu nõukogu poolt 9. üldlaulupeo ühendatud kooride juhatajaks.

Peale nimetatud kontserdi gastrolleeris Smirnofi „Estonia“ ooperis, lauldes „Toscas“, „Boheemis“, „Traviatas“, „Eugen Oneginis“ ja „Padaemandas“.

4. skp. esines D. Smirnofi Puccini ooperis „Tosca“ Cavaradossi osas, mis oli talle esimeseks esinemiseks selles osas Tallinnas. Cavaradossi osa ei paku osalisele üldiselt kuigi avaraid võimalusi oma võimete esiletõstmiseks ja nõuab seepärast selle ettekandjalt suurt lavalist talenti, et ennast täiele maksvusele viia. D. Smirnofil läks see täiel määral korda. Eriti tugevalt mõjus ta viimases vaatuses, kus ta selle ooperi hiigelnumbri, — surmaeelse aaria kandis ette sügava tundelikkusega ja kaasakiskuva dramatismiga. Aaria tuli, muidugi, kordamisele. Smirnofile sekundeeris nimiosas hea menuga pr. E. Scarpia osas oli K. Viitol väga hea nii laulus kui mängus. Ka teised osalised täitsid oma osad korrektilt. Juhatas hra Kull tuntud kindlusega. Saal oli viimase kohani väljamüüdud.

Smirnofi „Boheemis“.

Teiseks ooperiks, milles Smirnofi esines külalisena, oli Puccini ooper „Boheem“, mis tuli ettekandele laupäeval, 6. skp. „Boheemi“ aine oma teravalt kontrasteerivate momentidega ja situatsioonidega nõuab osaliselt head karakteriseerimisvõimet ja paenduvat mängu ning pakub neile üht-

lasi ka palju häid võimalusi lavalise loomisvõime esiletõstmiseks. Boheemlaste kvarteti moodustasid — Smirnoff luuletaja Rudolphina, Arder maalikunstnik Marcellina, Viitol mõteteadlase Collinina ja Suursõõt helikunstnik Schounardina. — Neist andis külaline Smirnoff Rudolphina uue hiilgava tunnistuse oma suurtest lavalistest võimetest ja kogemustest, viies siin sageli vahelduvad meeleolu järsud modulatsioonid üleoleva humoori, elegeilise armatsemise ja traagilise surmamomendi vahel kaasakiskuva tõelikkusega läbi. Kõigiti tubliks partneriks oli talle ka hra Arder, kelle Marcell on üldse tema paremaid osasid. Hra Viitol oli seekord nõrgem tavalisest, — nähtavasti polnud ta jõudnud Collini osasse tarviliku põhjalikkusega süveneda. Hra Suursõõt pakkus algaja kohta õige vastuvõetava Schounardi, kuigi, eriti kuulsa „mantli aaria“ juures ei saanud Hanseni puudumise kohta kahjatsust tagasi suruda. Pr. Päts andis väga sümpaatliku Mimi kuju ja oli ka häälelt heas hoos ning jõuküllasem, kui muidu viimasel ajal. Ka pr. Eineri Musette oli hea, eriti viimasel vaatusel. Juhatas hra Kull.

Smirnoff „Traviatas“.

„Traviatas“ esines Smirnoff kaks korda: teispäeval 9. ja pühapäeval, 14. skp. Selles ooperis pakub Verdi oma lõpmatu viisirikkusega ja ümarikkude, karakteristiliste aariatega artistidele ülitänuväärset materjali kaasakiskuvaks esinemiseks. Smirnoffi voolavale bel cantole on see viisirikkus eriti kohane ja seepärast kuulub ka Alfredo osa tema paremate osade hulka ta suures repertuaaris. Seda tõendas ta ka kõneall olevatel ettekannetel täie meisterlikkusega. Violetta osa esitas pr. Einer mõlemil ettekandel kuniera ilmekusega ja hästi läbituntud musikaalsusega, olgugi, et mõnedes fioriturides oleks soovinud kuulda enam kergust. Germonti, Alfredo isa laulis esimesel ettekandel hra Arder, teisel — hra Viitol. Kahtlemata vastab see osa Viitolile hoopis enam, kui Arderile, olles üldse üks väljapeetunumatest Viitoli osadest. Pealegi tarvitas hra Arder seekord asjata suurt häälejõudu, mis sellele osale koguni võõras, kaldudes isegi forsseerimisele. Millegi pärast laulis hra Arder ka veel itaalia keeli, muutes ooperi asjata kolmekeelseks. Vähematest osadest viis S. Herman oma osa ilmekalt läbi, kuna pr. Kikase Flora üleiligne koketeerimine ei sobinud sugugi esitatava blaseerit seltskonna salongi kommetega. Juhatas hra R. Kull.

Smirnoff „Eugen Oneginis“ ja „Padaemandas“.

Kuna krahviina osa laulja „Padaemandas“, pr. Veem viib praegu Itaalias, ei saanud „Estonia“ tervet „Padaemandat“ Smirnoffi gastrolliks lavale tuua, vaid kombineeris selle asemel reedel, 12. ja teispäeval, 16. skp. ettekanded kahest Tshaikovsky ooperist kokku, nimelt „Eugen Oneginist“ 5 esimest, ja „Padaemandast“ 2 viimast pilti. Lenski osa „Oneginist“ ja Hermani osa „Padaemandast“, kuhu Tshaikovsky on koondanud kaunid pärlid oma tundelikust viisirikkusest, on Smirnoffi hiilgeosad, kus ta oma suure laulukunsti kõrgeid võimisi saab esile tuua nende täies võlvuses ja hiilguses, pealegi, kus need kui vene kujud on ta vene hingele nii omased ja lähedased. Ettekantud pildid sisaldavad ka kuulsad aariad: „Kuhu kadusite“ (Oneginis) ja „Mis meie elu“ (Padaemandas), mis Smirnoff kannab ette otse võrratult ja mis, muidugi, kordamisele tulid. Kes soovis kuulda Smirnoffi tema parimas hiilguses, sai seda neil menurikastel õhtutel. Liisa osas (Padaemandas) esines külalisena hea menuga pr. M. Rosenvald-Aleksandrova, tõstes oma kauni lauluga ja hea mänguga suurel määral ilusa kanalistseeni suurt mõju. Tatjanat laulis prl. Runge andumusega ja oli mängult isegi parem kui varemadel esinemistel. Ka teised osalised täitsid omad osad hoole ja kindlusega.

Smirnoffi gastrollid on sedapuhku lõppenud. Ooperipublikule olid need suureväärtslikkudeks kunstilise naudingu tundideks, mis jäävad sümpaatsetena meelde mõlkuma. Ja meil on põhjust loota, et ta tuleb meile peatselt jälle külla, sest ta teab, et teda siin armastatakse.

„Sevilla habemeajaja“ „Estonias“.

Smirnoffi gastrollide vahepeal tuli „Estonia“ oma jõududega korduvalt ettekandele Rossini geniaalselt loodud koomiline ooper „Sevilla habemeajaja“. See ülemeelikusest ja koomilistest situatsioonidest rikas ooper oli

Juhan Aavik

Kutsuti Eesti Lauljate Liidu nõukogu poolt 9. üldlaulupeo ühendatud kooride juhatajaks.

juba mõne aasta eest „Estonia“ repertuaaris, kuid kadus sealt vahepeal. 23. oktoobril s. a. toodi ta uuesti lavale, sedapuhku uues, üldiselt hästi õnnestunud lavastuses ja osaliselt noorte jõudude ettekandel. Tähtsamad osad olid antud siiski vanematele jõududele: Figaro — hra Arderile, dr. Bartolo — hra Viitolile ja Rosina — pr. Pätsile. Ooperi keskkujuks kujunes hra Arder, kes andis Figaro elurõõmsale ja humooririkkale osale ilmeka ja elava kujutluse ja võitis kuulajate südamed temperamentlise ja hästi väljatöötatud lauluga. Figaro kuju on, kahtlemata, terviklisemaid ja nii lavaliselt kui vokaalselt õnnestunumaid Arderi loodud lavakujusid. Seepärast ka arusaadav, et ta just selle ooperi valis oma tuluõhtu jaoks 30. oktoobril, kus ta sai suure menu osaliseks. Dr. Bartolo osa viis hra Viitol elava komismiga ja suure, vast liigagi suure elavusega läbi, kaldudes seeläbi kohati operetlikku liialdusse. Don Basilio osa laulis varematal aegadel suure ilmekusega B. Hansen. Teda asetas seekord noor, paljutöötav bassilaulja Suursöö, andes oma väheste lavaliste kogemuste juures päris vastuvõetava kuju. Laulmisel näib tal aga kalduvusi olevat laiale, lamedale toonisünnitusele, mis aga võib pikapeale forsseerimiseks kujuneda ja praegu veel mitte täiesti väljaarendatud hääle ära rikkuda. Pr. Pätsi Rosina mõjus rohkem oma loomuliku sümpaatlikkusega, kui lavalise kujutlusega, milles tal näib olevat õige väikene diapasoon. Ka vokaalselt on talle mõned teised osad (Mimi) enam õnnestunud. Viik-

holmi hää l kõlas Almaviva partii ettekandel just kui veidi ilmekamalt, kui teistes varem kuulnud ooperites, kuigi ta jäi ka siin kõige nõrgemaks eelmainituist. Mis puutub tema mängusse, siis tähendas selle kohta üks minu seljataga istujaist daamidest teisele: „See noormees küll armastada ei oska!“ Kahtlemata tuli see ütetus asjatundlikust suust. — Teised osalised kui ka koor aitasid täiendada selle ooperi üldist elavat meeleolu. Juhatas hra J. A a v i k.

Estoonia Muusika Osakonna segakoori kontsert.

Novembri teine ja detsembri esimene pool on Tallinnas koorikontsertide aeg. Selleks ajaks jõuavad meie koorid oma sügise hooaja harjutustööga niikaugele, et võivad selle vilja kontsertlaval publikule esitada. Esimesena tegi seda tänavu E. M. O. segakoor 7. skp. „Estoonia“ kontsertsaalis. Vaatamata sellele, et E. M. O. kontserdi aeg langes ühte Smirnoffi külaskäigu esinemistega, mis tunduvalt väsitasid meie muusikalise seltskonna rahakotte, ja et järgmise päeva õhtul oli tshehhi meeskoori „Krizkovsky“ kontsert, oli kuulajaid kontserdil õige rohkesti, — ainult vähesed kohad olid tühjad. Seda rõõmustavat nähtust põhjustasid nii E. M. O. laulukoori hea nimi kui ka suurt huvi pakkuv eeskava. Nimelt koosnes kontserdi eeskava tervelt 9. üldlaulupeo eeskavasse võetud uutest koorilauludest, mille hulgas olid ka kõik Lauljate Liidu poolt korraldatud laulude võistlusel auhinnastatud laulud. See võimaldas saada üldist muljet sellest, millega on rikastunud meie kooriliteratuur 9. laulupeo kaudu ja lasi osaliselt ka aimata, missugune tuleb nimetatud laulupeo muusikaline eeskava. Ja sellest küljest võib otsekohe tähendada, et uute nimede juuretulemine vanade kõrvale on toonud meie kooriliteratuuri oma jagu mitmekesisust ja värskust nii loomingu individuaalses ilmes kui ka käsitlusvormis, mille tõttu eeltuleva üldlaulupeo eeskava saab mitmeti värskem ja mitmekülgsem möödunuist, ja et 9. üldlaulupeo eeskava üheks suuremaks vooruseks näib olevat just suur mitmekesisus. Nii vahelduvad seal, E. M. O. kontserdi järgi otsustades, jõurikkalt monumentaalselt kõlavad laulud (J. Aaviku „On ilus Eestis elada“, E. Aava „Laulik“ ja t.) õrnade, tundeliste lauludega (T. Vettiku „Unele“, E. Vörk'i „Tulevik“ ja t.), harmooniliselt kirjutatud laulud (K. Tärnpuu „Priiuse hommikul“, E. Vörk'i „Ma lille sideme võtaks“ jne.) kontrapunktiliste väljatöötustega (T. Vettiku „Unele“, A. Kasemetsa „Vaenelaps“), humoristilise sisuga laulud (J. Aaviku „Kuidas sõitu sõidetakse“) tõsistega, eleegilised isamaalistega jne. Ühes eeskavasse võetud varem tuntud ja armastatud lauludega moodustavad need vaheldusrikka ja väärtusliku laululiteratuuri, mille õppimisele võib meie lauljaskond suure huviga asuda.

E. M. O. segakoor oli võtnud oma ülesannet — tutvustada Tallinna koorilaulu sõpradele nimetatud uusi laule —, väärilise tõsidusega ja kontserdi eeskava üldiselt hoolikalt ette valmistanud, olgugi, et harjutusaeg oli võrdlemisi lühike. E. M. O. segakoori väljakujunenud tugev laulukultuur soodustas seda, muidugi, suurel määral. Selle tõttu tõi koor laulud kuuldavale ümariku ilmekusega, selgete kõlaliste kontuuridega ja mõjuvate dünaamiliste varjunditega. Ainult üksikute laulude juures (E. Vörk'i „Tulevik“, A. Kasemetsa „Vaenelaps“) oli märgata viimastel puudumist, mis arvatavasti, seletatav lühikese harjutusajaga.

Juhatas J. A a v i k, kellega koor on saavutanud juba tiheda kontakti, mis eelmisel aastal veel mõnes üksikasjas puudus.

Solistina esines menuga hra K. O t s, kandes muu seas ette viis tuntud eesti rahvaviisi J. Aaviku väljatöötuses. Liig lihtsa väljatöötuse tõttu tundusid viimased küll pisut igavatena ja vähe mõjuvatena, olgugi, et hra Ots tegi kõik võimaliku nende elustamiseks ja et saatemäng oli hra M a m o n t o v i vilunud kätes.

„Pevecky Sbor Krizkovsky“ kontsert „Estonias“.

8. skp. oli suurimaks sündmuseks koorilaulu alal mitte üksi käesoleval hooajal, vaid ka varem oluist. „Estonias“ on varem laulnud mitmedki head laulukoorid (Reitersi koor Riiast, Klemetti koor Helsingist, rootslaste koor jne.), kuid peab otsekohe ütlemä, et niisugust viimase peensuseni viimistletud koorilaulu, kui seda esitas tshehhi koor „Krizkovsky“, pole „Estonia“ seinad varem kuulnud. Rääkimata iga üksiku laulija (neid oli üldse 38!) koolitatud häälematerjalist, mis oli eriti hiilgav esimese tenori juures, on selle koori suureandeline juhataja hra O. Hilmer osanud seda häälematerjali sulatada sedavõrd täiuslikuks tervikuks, et terve koor tundus ideaalselt konstrueeritud instrumendina, millel juhataja mängis üllatava kergusega (vaevalt käsa ja sõrmi liigutades!) ja veel üllatavamä täpsusega. Ja milline suur dünaamiline amplituud oli seal juures sel väikesel kooril: alates õhulisest, iga silmapilk täiesti haihtuvast pianissimost kuni jõurikka, massiivse fortissimoni! Ning missuguse täpsusega oli esile toodud iga dünaamiline varjund, iga üksik rõhk ja vokaalne efekt! Seal juures olid ettekantud laulud suures enamuses õige pikad ja rasked, osalt raskete moodsate harmooniliste sobitustega. Kuid neid raskusi ei näinud koor sugugi tundvat, vaid ületas need kõik äärmise kergusega ja kindlusega. Et koor sai väga suure menu ja tormiliste ovatsioonide osaliseks, ja et tal tuli anda rohkesti lisapalasisid, on arusaadav. Menu oli hiilgavalt ära teenitud.

Aino Tamme kontsert.

Pühapäeval, 31. oktoobril andis lauljanna Aino Tamm Tallinna Kaarli kirikus vaimuliku kontserdi J. Jürgensoni (orel), R. Glehni (cello) ja kahe oma õpilase kaastegevusel. Eeskavas olid Guilmanti, Cherubini, Händeli, Ecclesi, Beethoveni, Mendelssohni, Gray ja Faure helitööd. Kuulajaid oli keskmiselt.

Enne nimetatud kontserti korraldas Aino Tamm pikema kontsertreisü kodumää linnadesse.

A. Pappmehli kontsert „Vanemuises“.

Tallinna konservatooriumi viiuliõpetaja A. Pappmehli korraldas käesoleva kuu algul „Vanemuise“ saalis kontserdi, mis aga leidis väga leiget osavõttu. Eeskavas olid Grieg, Merikanto, Arensky, Brahms, Dvorák, Tartini ja Schubert. Kontsert mõõdus suure menuga ja kunstnikul tuli anda rohkesti lisapalasisid. Klavõril saatis pr. Vanna ch.

Tartu Jaani lauluseltsi kontsert Tallinnas.

Pühapäeval, 7. skp. külastas Tallinnat Tartu Jaani lauluseltsi laulukoor ja andis siinses Niguliste kirikus vaimuliku kontserdi. Koori juhatas H. Andrae kindlalt ja asjatundlikult, viies terve eeskava, mis sisaldas peamiselt saksa uuemat kirikumuusikat, hea mõjuga läbi. Oreil oli kaastegev prof. dr. O. Seremann.

Kontsert Narva Aleksandri kirikus.

7. novembril korraldas Narva Meestelaulu Selts Narva Aleksandri kirikus suurema vaimuliku kontserdi, kus peale seltsi segakoori olid kaastegevad pr. Triik (laul), hra Välbe (laul) ja hra Presnikoff (orel). Kontserti võib muusikaliselt kordaläinuks pidada -- üksikud ettekanded olid isegi Narva kohta väga head. Rahvast oli kiriku kontserdi kohta keskmiselt.

Joh. Jürgensoni helitööde kontsert.

9. skp. oli Tallinna linna tütarlaste kommertsgümnaasiumi saalis noore muusikamehe Joh. Jürgensoni helitööde kontsert, kus konservatooriumi keelpillide orkestri, Kaarli lauluseltsi segakoori ja mõningate solistide poolt kanti ette 10 vaimulikku ja ilmalikku helitööd Jürgensoni loominguist.

Vaimulikud muusikaõhtud Jaani kirikus.

Varematel aastatel korraldatud oreliõhtute eeskujul tehti ka tänava Tallinna Jaani kirikus algust vaimulikkude muusikaõhtute korraldamisega. Esimene sellane õhtu oli kesknädalal, 10. skp., kus esinesid Joosep Aavik — orel, K. Shypris — laul ja Udo Topman cello. Teine õhtu oli pühapäeval, 14. skp. hästi mitmekesise eeskavaga. Pearaskus eeskava täitmisel langes seekord Jaani kiriku laulukoorile, kelle poolt kanti ette koorid Händeli „Messiasest“ ja Haydni „Loomisest“ oreli (prof. A. Topman) ja väikese rühma kaasmängul. Juhatas kiriku organist E. Vörk. Peale koori esinesid veel pr. L. Talvik (laul), E. Vörk (orel), H. Laan (viul) ja U. Topman (cello).

IX üldlaulupeo eeltööd.

Laulupeo väljakuulutamisest kuni senini on laulupeost osavõtjaiks endid registreerinud järgmised koorid:

A. Segakoorid:

- 1) Ü. E. N. Ü. Tallinna osak. sgk. 94 lauljaga; juh. helikunstnik A. Kasemets.
- 2) Kärevere noorte ühingu sgk. 16 lauljaga, Järvamaalt; juh. mesinik K. Rosenvald.
- 3) Saadjärve Haridusseltsi sgk. 25 lauljaga, Tartumaalt; juh. õpetaja A. Muska.
- 4) Haljala kunsti ja teaduse arendajate seltsi sgk. 20 lauljaga, Virumaalt; juh. köster G. Sandberg.
- 5) Eesti Selts „Kannel“ 50 lauljaga, Võrust; juh. helikunstnik P. Laja.
- 6) Koeru haridusseltsi sgk. 40 lauljaga, Järvamaalt; juh. õpetaja J. Jürgenson.
- 7) Mustla haridusseltsi sgk. 27 lauljaga, Järvamaalt; juh. õpetaja K. Peterson.
- 8) Rägavere noorsoo ühingu sgk. 20 lauljaga, Virumaalt; juh. Rgk. I. O. Köster.
- 9) Ulvi rahvaraamatukogu s. sgk. 32 lauljaga, Tartumaalt; juh. õpetaja E. Tralla.
- 10) Põltsamaa laulu ja muusika selts „Leelo“ sgk. 32 lauljaga, Viljandimaalt; juh. õpetaja K. Vervolt.
- 11) Suru küla sgk. 16 lauljaga, Harjumaalt; juh. põllupidaja A. Reimann.
- 12) Jõgeva rahvaraamatukogu s. sgk. 25 lauljaga, Tartumaalt; juh. õpetaja J. Kirschberg.
- 13) Rasina haridusseltsi sgk. 26 lauljaga, Tartumaalt; juh. õpetaja P. Siilberg.
- 14) Lüm-mada selts „Kultuuri“ sgk. 25 lauljaga, Saaremaalt; juh. vallasekretär K. Part.
- 15) Jõhvi haridusseltsi sgk. 30 lauljaga, Virumaalt; juh. õpetaja P. Veevo.
- 16) Nõmküla-Koigi laulu ja muusika seltsi sgk. 38 lauljaga, Järvamaalt; juh. õpetajad A. J. Kuuskmannid.
- 17) Päidla laulu ja mängu seltsi sgk. 26 lauljaga, Tartumaalt; juh. õp. A. Bricker.
- 18) Halliste noorsoo üh. sgk. 25 lauljaga, Pärnumaalt; juh. õpetaja J. Reinbach.
- 19) Lehmja noorte üh. sgk. 36 lauljaga, Harjumaalt; juh. õpet. P. Lapmann.
- 20) Imavere rahvaraamatukogu s. sgk. 25 lauljaga, Viljandimaalt; juh. õpet. O. Lindeberg.
- 21) Rakvere õpetajate seminari sgk. 109 lauljaga; juh. õpetaja E. Mesiäinen.
- 22) Märjamaa sgk. 26 lauljaga, Läänemaalt; juh. õpet. J. Pits.
- 23) Kunda

rahvaraamatukogu s. sgk. 38 lauljaga, Virumaalt; juh. õpet. A. Kasemets. 24) Luunja rahvaraamatukogu s. sgk. 25 lauljaga, Tartumaalt; juh. põllumees G. Pruks. 25) Nursi rahvaraamatukogu s. sgk. 23 lauljaga, Võrumaalt; juh. õpet. A. Purru. 26) Laius-Tähkvere haridusseltsi sgk. 27 lauljaga, Tartumaalt; juh. põllumees J. Ivask. 27) Valga kunsti seltsi sgk. 44 lauljaga; juh. õpetaja F. Klement. 28) Aegviidu haridusseltsi sgk. 24 lauljaga, Järvamaalt; juh. õpetaja A. Rõuk. 29) Sagadi algkooli sgk. 20 lauljaga, Virumaalt; juh. õpet. J. Koot. 30) Sürgavere lugejate ringi sgk. 20 lauljaga, Viljandimaalt; juh. konstaabel H. Ritso. 31) Kähkva rahvaraamatukogu s. sgk. 24 lauljaga, Võrumaalt; juh. põllumees V. Konsap. 32) Vihula haridusseltsi sgk. 50 lauljaga, Virumaalt; juh. õpetaja J. Hammer. 33) Lehtse sgk. 32 lauljaga, Järvamaalt; juh. õpetaja A. Roosvald. 34) Plato lastekodu sgk. 13 lauljaga, Harjumaalt; juh. õpetaja J. Peebo. 35) Järva-Jaani haridusseltsi sgk. 40 lauljaga, Järvamaalt; juh. õpet. A. Spirke. 36) Selli sgk. 25 lauljaga, Järvamaalt juh. õpetaja R. Spiegel. 37) Tsiirgulinna rahvaraamatukogu s. sgk. 55 lauljaga, Valgamaalt; juh. õpet. A. Schuravloff. 38) Kuusalu koguduse lauluseltsi sgk. 30 lauljaga, Harjumaalt; juh. köster G. Karlson. 39) Tallinna trükitööliste ühisuse sgk. 33 lauljaga; juh. M. Laurimann. 40) Vaimõisa haridusseltsi sgk. 23 lauljaga, Pärnumaalt; juh. õpetaja A. Kätmann. 41) Kunda segakoor 26 lauljaga, Võrumaalt; juh. õpetaja F. Sander.

B. Meeskoorid:

1) Sõmeru haridusseltsi msk. 28 lauljaga, Virumaalt; juh. valla-sekretär A. Sein. 2) Sootaga rahvaraamatukogu seltsi msk. 20 lauljaga, Tartumaalt; juht õpetaja M. Reisenbuk. (Järgneb.)

A. Topman ei võta 9. üldlaulupeo juhataja kohustusi oma peale.

Mäletavasti otsustas L. L. nõukogu kutsuda 9. üldlaulupeo juhatajaks A. Topmani, A. Kasemetsa ja J. Aaviku. Neil päevil teatas aga hra A. Topman L. L. juhatusel, et ta laulupeo üldjuhi kohustusi enda peale ei võta.

Koduma.

Kroonika.

Tallinna koolide laulupäev.

Nagu juba varem teatatud, kavatses Tallinna linna koolivalitsus korraldada eeltuleval kevadel, kooliaasta lõpul koolide laulupäeva, kus oleks kaastegevad linna algkoolide ühendatud lastekoor, keskkoolide ühendatud segakoor ja keskkoolide ühendatud pasunakoor. Et anda võimalust koolidele laulupäeva muusikalist külge hästi ettevalmistada, on juba tarviliste eeltöödega algust tehtud. Laulupäeva eeskava kokkuseadmiseks ja kunstilise osa korraldamiseks valiti 6-liikmeline toimikond, koosseisuga: A. Kasemets ja T. Vettik keskkoolide poolt, M. Kippert ja R. Päts algkoolide poolt ning A. Kirikal ja A. Osberg pasunakooride poolt. Toimikonna poolt kokkuseatud kava kinnitati mõnesuguste muudatustega 15. skp. linna koolivalitsuses peetud laulu- ja muusikaõpetajate üldkoosoleku poolt. Selle järele sisaldaks laulupäeva eeskava 6 laulu ühendatud segakooridele, 6 laulu ühendatud lastekooridele, 2 laulu keskkoolide ühendatud meeskooridele, 2 laulu sega- ja lastekooridele ühiselt ja 3 orkestri pala. Laulupäeva koht jäi esialgul kindlaksmääramata, — nimetamisele tulid staadion, Jalgpalliklubi spordiväli ja hüpodroom. Edaspidiseks jäeti ka laulupäeva üldjuhtide valimine.

Tartus jälle uus muusikakool asutamisel?

Muusikalistes ringkondades liiguvad kuuldused, et Tartu konservatooriumi praeguse juhatajaga A. Nieländeriga vastollu sattunud konservatooriumi õppejõududel H. Elleril ja H. Laksbergil olla kavatsus asutada Tartus uut muusikakooli. Teatavasti tegutses ka varem Tartus kaks muusikakooli — A. Nieländeri ja J. Aaviku omad, — mida aga suudeti suure vaevaga ühendada. Nüüd on siis sealpool jälle pereheimine käsil.

D. Smirnoff läheb Ameerikasse.

Oma lahkumisetenduse lõpul „Estonias“ tänas D. Smirnoff eesti seltskonda temale osaks saanud sooja vastuvõtu eest ja teatas, et ta sõidab lähemal ajal Ameerikasse. Seal esineb ta kontsertidel kui ka ooperites.

A. Borovsky kontsert 25. novembril „Estonias“.

Klaverimängija A. Borovsky, kes kontserteerib praegu Soomes, jõuab 25. skp. Tallinna ja annab siin veel ühe kontserdi.

Petrauskas tuleb Tallinna.

Leedu ooperi tenor Kipras Petrauskas tuleb detsembris Tallinna ja esineb siin „Oneginis“, „Toskas“ ja „Traviatas“.

Jaapani lauljanna Teiko Kiva kavatseb Tallinna tulla.

Maa ilma kuulsusega jaapani lauljanna Teiko Kiva on nõutanud teateid Eestis esinemise võimaluste kohta. Rahuldava vastuse puhul võiks teda jaanuaris Tallinna oodata.

Soome koloratuursopraan Pia Ravenna

annab 2. detsembril „Estonias“ kontserdi. Pia Ravenna on parimaid soome lauljaid.

Tshehhi viulivirtuoos Ervina Brokeshova kontsert „Estonias“.

Tshehhi viulivirtuoos Ervina Brokeshova kontserteerib „Estonias“ jaanuarikuu algul. Brokeshova on ka kord varem „Estonias“ kontserteerinud.

Sabinov ja Neshdanova tulevad Tallinna?

Nagu asjaomastest ringkondadest kuulda, tulla kuulsad vene lauljad — tenor Sabinov ja koloratuur-sopraan Neshdanova 1927 a. algul Tallinna.

Chopini mälestuspidustustest

11. ja 12. novembril pidi Eesti esitajana osa võtma Juhan Aavik, kuid enne ärasõitu jäi ta raskesti haigeks ja on seda veel praegu. Tema asemel sõitis Varssavi prof. Th. Lemba.

Eesti noorsoolased sõidavad Rootsi.

Rootsi noorteorganisatsioonide kutsel sõidab laupäeval Rootsi külaskäigule 30-liikmeline rühm noorsoolasi Ü. E. N. Ü. Tallinna osakonnast. Küllasõitjad esinevad Stokholmis rootsi noorsoolaste pidustustel eesti rahvalauludega ja rahvatantsudega. Lauljate rühm esineb hra Truusi juhatusel. Eksiarvamiste ärahoidmiseks olgu tähendatud, et küllasõitjaks ei ole mitte Ü. E. N. Ü. segakoor, mida juhatab hra A. Kasemets.

Rootsi grenadeeride tänu linnavalitsusele.

Teatavasti saatis linnavalitsus Eesti esitaja hra Virgo kaudu Eestit suvel külastanud Rootsi grenadeeride orkestrile väljalõiked Eesti ajalehtedest ja ajakirjadest orkestri külaskäigu puhul ilmunud kirjutustest ja piltidest.

Nüüd sai linnavalitsus hra Virgo kaudu vastuse saadetise päralejõudmise kohta ja orkestri tänu „väga kalli mälestuse“ eest.